

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Jan Ligthartschool Rendierhof

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: Jan Ligthartschool Rendierhof

Datum bezoek: 10 november 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Paulien Muller

Sardes, Utrecht

December 2015

Inleiding

Uw school¹ biedt ondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de ondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar ondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de bovenschoolse organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de ondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de ondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelen wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heterogeen, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van:

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren: *dh. Jean-Pierre van der Horst (directeur), mw. Anke Oomens (ib'er), dh. Guido van Muijen (ib'er), dh. René Berhithu (OTL middenbouw en leerkracht groep 5), mw. Anouk van Nunen (OTL onderbouw en leerkracht groep 1-2), mw. Michelle Stroomer (OTL bovenbouw en leerkracht groep 8), mw. Inge Cools (consulent Plein 013), mw. Wendy Rietbroek (ouder) en mw. Leontine Kamps (ouder).*
- observaties bij enkele lessen: *groep 3, groep 1-2, groep 7*
- een teamgesprek - aanwezig waren: *alle teamleden die werkzaam waren op de dag van de observatie, ongeveer 30 professionals.*

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

De auditor dankt de school voor de gastvrije ontvangst.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

De Jan Ligthartschool Rendierhof is een grote school met 652 leerlingen en 25 groepen, waarvan 8 combinatiegroepen 1-2 en de overige jaargroepen. De leerlingen zijn voornamelijk afkomstig uit de omliggende wijken, waaronder enkele wijken met een gemiddeld lage SES. Daarnaast zijn er ouders die hun kind van verder weg bewust naar deze school brengen, onder meer vanwege het aanbod op hoogbegaafdheid.

De school is gevestigd in een relatief nieuw pand van drie verdiepingen en maakt deel uit van de ikc-pilot. Binnen het gebouw zijn de peuterspeelzaal en BSO van Kinderstad gevestigd. De BSO maakt gebruik van de gymzaal en het speelplein van de school. Op korte afstand is een andere ikc-partner, een kinderdagverblijf van NulVier, gevestigd.

De Jan Ligthartschool Rendierhof is zo gebouwd dat elke bouw op één verdieping huist, met de onderbouw op de begane grond, de middenbouw op de eerste verdieping en de bovenbouw op de tweede verdieping. De klaslokalen zijn relatief klein, maar de hal daar tussen in is breed gehouden. Daar is naast speel- en werkruimte plek om uit te kijken als kinderen individueel of in een groepje aparte ondersteuning krijgen. Hier wordt bijvoorbeeld de klassenoverstijgende leestraining aangeboden. In de hal van de bovenbouw is een computereiland ingericht. Ook zijn op elke verdieping aparte gespreksruimtes aanwezig. Voor de vakken handvaardigheid en muziek zijn vakdocenten aangesteld en zijn aparte leslokalen ingericht. Ook voor het aanbod aan hoogbegaafde kinderen, Vindingrijk en Spaans, is een apart lokaal ingericht.

De afgelopen jaren heeft de Jan Ligthartschool Rendierhof fors ingezet op het uitbouwen van de leerlijn hoogbegaafdheid. Eerst was er het aanbod Spaans vanaf groep 5, en toen dat nog te weinig bleek is er het Vindingrijk-aanbod aan toegevoegd. Nu is ook voor de groepen 1 tot en met 4 een aanbod voor hoogbegaafde kinderen beschikbaar. En daarnaast zijn er op alle bouwen uitdagende materialen (bijvoorbeeld mindgames) voor meer- en hoogbegaafde kinderen beschikbaar in kasten op de brede tussenhallen.

De keuze om op hoogbegaafde kinderen in te zetten is welbewust gemaakt. De school heeft een geschiedenis in het bieden van adequate zorg aan kinderen die minder goed mee kunnen. Maar voor de leerkrachten was een frustratiepunt dat ze de achterblijvers niet voldoende konden helpen als de kinderen aan de bovenkant zich verveelden en onrustig gedrag vertoonden. Ook de ontwikkeling richting OGW droeg ertoe bij dat leerkrachten meer oog kregen voor de kinderen aan de bovenkant. Een andere reden is dat het voor de school als geheel belangrijk is om een gemengde leerlingenpopulatie te houden. Juist die heterogeniteit in de klassen maakt dat kinderen van elkaar kunnen leren en zich aan elkaar kunnen optrekken.

Een verschuiving in de werkwijze is geweest dat het team is geschoold in het opbrengstgericht werken en meer is gaan werken met kinddata en groepsplannen, in eerste instantie voor rekenen en daarna ook voor de andere kernvakken. Daarbij is er een onderscheid tussen de onderbouw, waar ontwikkelingsgericht wordt gewerkt, en de midden- en bovenbouw, waar methodegestuurd wordt gewerkt. In de midden- en bovenbouw is bij enkele vakken ruimte gecreëerd om naar leerstijl te differentiëren, zoals bij dictee, boekverslagen en de nieuwe spellingsmethode. Ook bij het hoogbegaafden-aanbod is dit het geval. Verder is het team geschoold in Teach like a champion. Aspecten als het begroeten van leerlingen en ouders en coöperatieve werkvormen worden zichtbaar gehanteerd door de leerkrachten.

Het team van de Jan Ligthartschool Rendierhof is trots op de wijze waarop ze de kinderen en hun leerbehoeften nu in beeld hebben en daarop aansluiten met een aanbod op verschillende niveaus. Daarbij wordt ruimschoots gebruik gemaakt van onder meer stagiaires, RT en leerkrachten Spaans en Vindingrijk om elk kind op het eigen niveau te bedienen. Tegelijkertijd ervaren veel leerkrachten door de relatief grote groepen (gemiddeld tegen de 30 leerlingen) een spanningsveld tussen de diversiteit aan leerbehoeften binnen de groep en de mate waarin zij daar in kunnen voorzien. De grens is daarin voor een deel van de leerkrachten bereikt en de ervaren intern begeleiders steunen het team in de wens om rust op de groepen te creëren en problematische zij-instroom te beperken.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevraagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☐ vergelijkbaar
- ☒ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van de Jan Ligthartschool Rendierhof weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

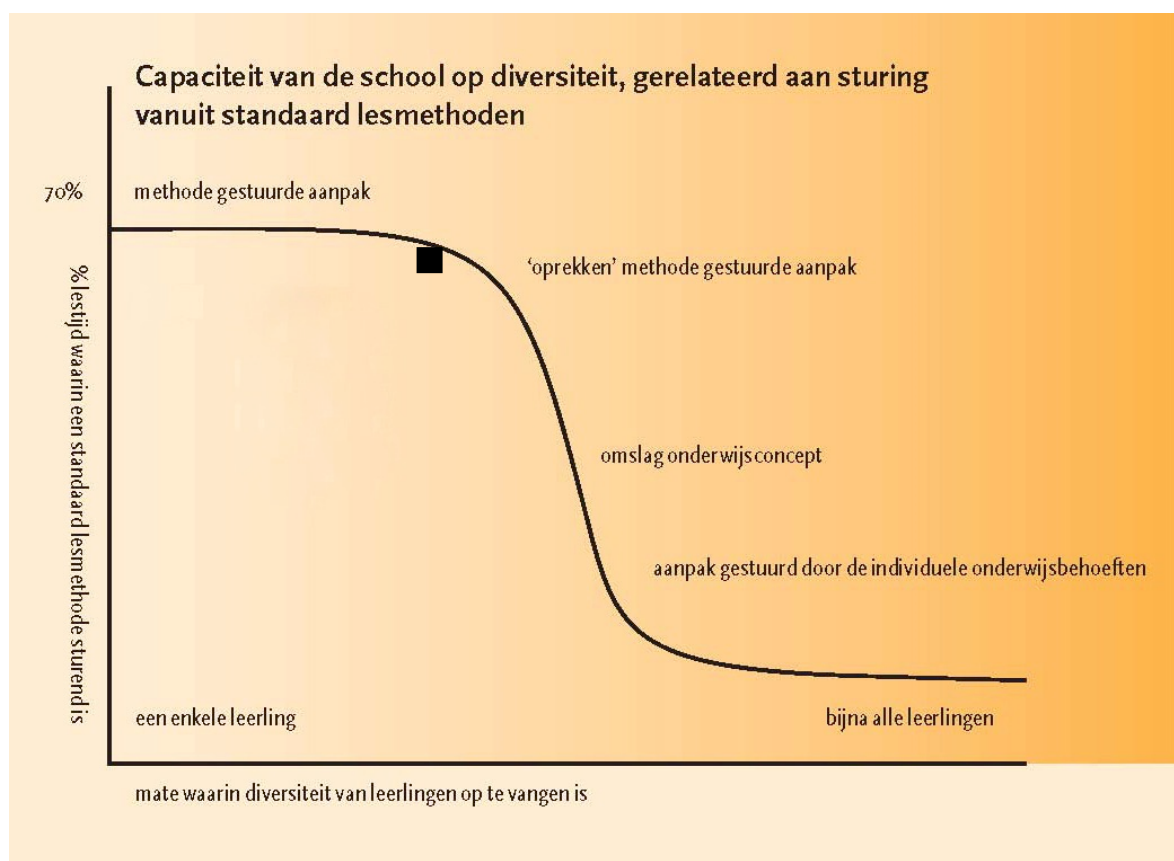
De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt.

Scholen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Jan Ligthartschool Rendierhof bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☐ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☒ onderwijsmaterialen
- ☒ de ruimtelijke omgeving
- ☒ specialistische expertise
- ☒ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool.

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

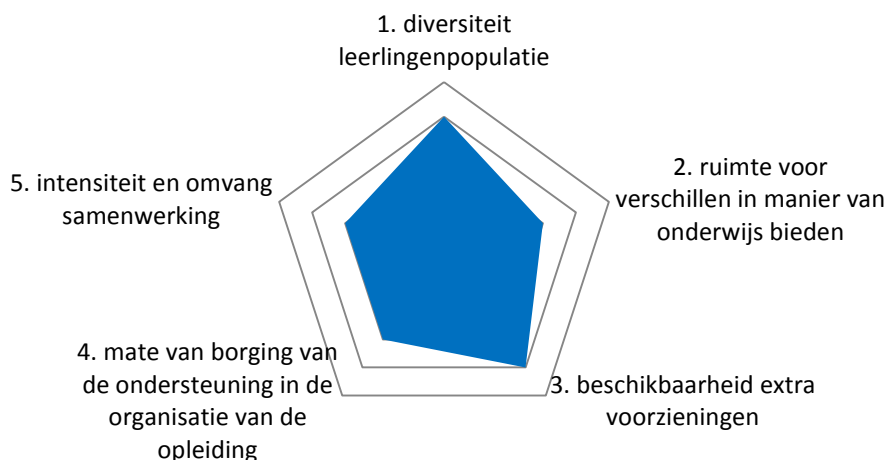
- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is de Jan Ligthartschool Rendierhof te karakteriseren als een **netwerkschool**.

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

Op deze grote school is sprake van een behoorlijk diverse leerlingen- en ouderpopulatie. Van de ouders is een derde laag opgeleid, een derde gemiddeld opgeleid en een derde hoog opgeleid. Binnen de leerlingenpopulatie zijn zo'n 20 verschillende culturele achtergronden te onderscheiden en 30% van de leerlingen heeft een niet-Nederlandstalige thuistaal. Inherent aan de diversiteit van de populatie zijn er ook grote verschillen in leerniveau tussen de leerlingen. Meer dan 40% van de leerlingen heeft speciale behoeften in het verwerken van informatie, zowel aan de onderkant als de bovenkant. De inschatting is dat er per klas zo'n 1 à 2 kinderen zijn die van de leerkracht extra ondersteuning nodig hebben op gedrag.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.
Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

In de karakterisering van het onderwijs op de Jan Ligthartschool Rendierhof zit op de meeste punten een gradueel onderscheid tussen onderbouw vs. midden- en bovenbouw. Deze verschillen zijn deels terug te voeren tot de bewuste keuze om in de onderbouw ontwikkelingsgericht onderwijs aan te bieden terwijl in de midden- en bovenbouw methodegestuurd gewerkt wordt. Tevens is schoolbreed gekozen voor convergente differentiatie, vanuit de visie dat kinderen elkaar zo op een hoger plan kunnen brengen.

In de afgelopen jaren is een verschuiving in de werkwijze geweest dat het team is geschoold in het opbrengstgericht werken en meer is gaan werken met kinddata en groepsplannen, in eerste instantie voor rekenen en daarna ook voor taal en spelling. Verder is het team geschoold in Teach like a champion. Aspecten als het begroeten van leerlingen en ouders en coöperatieve werkvormen worden zichtbaar gehanteerd door de leerkrachten.

De afgelopen jaren heeft de Jan Ligthartschool Rendierhof fors ingezet op het uitbouwen van de leerlijn hoogbegaafdheid. Eerst was er het aanbod Spaans vanaf groep 5, en toen dat nog te weinig bleek is er het Vindingrijk-aanbod aan toegevoegd. Nu is ook voor de groepen 1 tot en met 4 een aanbod voor hoogbegaafde kinderen beschikbaar; in de onderbouw wordt gestoeid met het aanbod in de Speurdersclub en de Onderzoekersclub. De bedoeling is dat dit geen eilandjes worden, maar dat het aanbod wordt afgestemd op het thema waar alle kleuters op dat moment mee bezig zijn. Daarnaast zijn er op alle bouwen uitdagende materialen (bijvoorbeeld mindgames) voor meer- en hoogbegaafde kinderen beschikbaar in kasten op de brede tussenhallen.

Voor de midden- en bovenbouw wordt gewerkt met compacten en verrijken, bij de onderbouw wordt in sommige gevallen ook versneld - in de zin van jonge groep 3'ers. Voorheen werd in de midden- en bovenbouw ook wel eens versneld, maar met het uitgebreide aanbod voor hoogbegaafden wordt die noodzaak niet meer gevoeld.

Leerlingen hebben verschillende mogelijkheden om het onderwijs van de school te evalueren, zoals de leerlingtevredenheidsspeiling, het veelvuldig nabespreken van lessen met leerkrachten, en ZIEN!

Indien er onderzoek naar een specifieke leerling wordt verricht, kan het voorkomen dat er vervolgens expliciet wordt gedifferentieerd op leerstijl. Een voorbeeld wordt gegeven van een hoogbegaafd kind dat een andere aanpak nodig heeft om tot prestaties te komen. In andere gevallen blijven aanpassingen op dit aspect impliciet.

Het team van de Jan Ligthartschool Rendierhof is trots op de wijze waarop ze de kinderen en hun leerbehoeften nu in beeld hebben en daarop aansluiten met een aanbod op verschillende niveaus. Daarbij wordt ruimschoots gebruik gemaakt van onder meer stagiaires, RT en leerkrachten Spaans en Vindingrijk om elk kind op het eigen niveau te bedienen. Tegelijkertijd ervaren veel leerkrachten door de relatief grote groepen (gemiddeld tegen de 30 leerlingen) een spanningsveld tussen de diversiteit aan leerbehoeften binnen de groep en de mate waarin zij daar in kunnen voorzien. De grens is daarin voor een deel van de leerkrachten bereikt en de ervaren intern begeleiders steunen het team in de wens om rust op de groepen te creëren en problematische zij-instroom te beperken.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- De Jan Ligthartschool Rendierhof heeft in de afgelopen jaren een intensieve ontwikkeling doorgemaakt naar het werken met kinddata en groepsplannen. Dit heeft er onder meer toe geleid dat er een doordacht aanbod is ontwikkeld voor hoogbegaafde leerlingen, in een combinatie van lesaanbod buiten de groep en opdrachten en materialen in de eigen groep. Echter, momenteel wordt ook spanning ervaren tussen het scherpe zicht dat de leerkrachten hebben gekregen op de onderwijsbehoeften van individuele leerlingen, de sterke diversiteit binnen de groepen en de gemiddelde groepsomvang van bijna 30 leerlingen in relatief kleine klaslokalen. Dit is een veel voorkomende ontwikkeling bij scholen die het methodegestuurde werken steeds verder oprekken om een antwoord te kunnen bieden aan de diversiteit aan leerbehoeften op de groepen. Op een gegeven moment wordt de grens van wat mogelijk is dan bereikt. De instroom van zij-instromers met een zorg-vraag kan op zo'n moment worden ervaren als de spreekwoordelijke druppel die de emmer doet overlopen.

In deze situatie kan de ontwikkeling twee kanten op gaan om te voorzien in de behoefte aan meer rust vanuit het team. De school kan er naar streven om meer homogeniteit op de groepen te creëren, bijvoorbeeld door actief te werven onder een bepaalde groep ouders en door de zij-instroom van zorgleerlingen zoveel mogelijk in te dammen. Of de school kiest ervoor om het methodegestuurde werken wat los te laten en het onderwijs anders te organiseren, zodat er meer ruimte ontstaat voor maatwerk. Zeker op een school als deze, met verschillende klassen per jaar en met bouwen die per verdieping zijn ingedeeld rond een breed middenplein, is dit organisatorisch goed mogelijk. (Met de

klassenoverstijgende leestraining gebeurt dit al.) Aan de hand van de leerlijnen kunnen de leerkrachten dan binnen een jaar of een bouw gezamenlijk een aanbod creëren dat beter aansluit op de behoeften van alle kinderen.

- In de onderbouw wordt gewerkt met een takenbord. Ook in de midden- en bovenbouw kan het eigenaarschap van de leerlingen over het eigen leerproces worden versterkt door te werken met taakbrieven of weekbrieven waarin leerlingen hun eigen leerdoelen formuleren.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Bij de Jan Ligthartschool Rendierhof wordt in de onderbouw gebruik gemaakt van onderwijsassistenten, in de midden- en bovenbouw van remedial teachers en aanvullend van stagiaires Pedagogiek, leerkrachten met een startersbeurs en vrijwilligers om aanvullend op de reguliere leerkracht aanbod te kunnen bieden. Daarnaast zijn er leerkrachten voor het hoogbegaafdenaanbod, vakleerkrachten handvaardigheid en muziek en een dyslexiespecialist. Er zijn op het moment van de audit vijf kinderen met een arrangement op school. Bij de Jan Ligthartschool Rendierhof is een zeer uitgebreide en actuele orthotheek beschikbaar (zie bijlage: Opbrengsten interview). Daarin is onder meer een uitgebreid arsenaal aan materialen voor meer- en hoogbegaafde leerlingen opgenomen. De geïnterviewden benoemen de bewuste keuze om het materiaal voor meer- en hoogbegaafden per bouw in kasten in de hal te plaatsen. Hierdoor zijn deze materialen direct beschikbaar voor leerkrachten en ondersteuners.

De Jan Ligthartschool Rendierhof is zo gebouwd dat elke bouw op één verdieping huist, met de onderbouw op de begane grond, de middenbouw op de eerste verdieping en de bovenbouw op de tweede verdieping. De klaslokalen zijn relatief klein, maar de hal daar tussen in is breed gehouden. Daar is naast speel- en werkruimte plek om uit te wijken als kinderen individueel of in een groepje aparte ondersteuning krijgen. Hier wordt bijvoorbeeld de klassenoverstijgende leestraining aangeboden. In de hal van de bovenbouw is een computereiland ingericht. Ook zijn op elke verdieping aparte gespreksruimtes aanwezig. Voor de vakken handvaardigheid en muziek zijn aparte leslokalen ingericht. Ook voor het aanbod aan hoogbegaafde kinderen, Vindingrijk en Spaans, is een apart lokaal ingericht.

Met betrekking tot de motorische ontwikkeling is een inpandige gymzaal beschikbaar en zijn er daarnaast twee speelzalen voor de kleutergroepen. Buiten is er een speelplaats met diverse spel- en klimmogelijkheden. Er zijn plannen om de buitenruimte uitdagender te maken door er meer een natuurspeelplaats van te maken.

Tenslotte is de school rolstoeltoegankelijk, met onder andere een lift, en zitten er momenteel ook twee leerlingen met een rolstoel op deze school.

De intern begeleiders beschikken over ruime ervaring op vele terreinen, onder meer met betrekking tot spraak/taalbelemmeringen, cognitieve beperkingen en stoornissen in het autismespectrum. Er wordt met grote regelmaat samengewerkt met een verscheidenheid aan instanties buiten het onderwijs, zoals SMW, de GGD en Kompaan.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- Tijdens de audit werden de brede middenpleinen bij de midden- en bovenbouw beperkt gebruikt. Leerkrachten gaven aan dat zij daar belemmeringen in ondervonden, bijvoorbeeld omdat zij dan geen zicht op de leerlingen hebben of omdat het plein te rumoerig is. Zoals eerder aangegeven bieden andere organisatievormen van onderwijs de mogelijkheid om effectiever gebruik te maken van deze ruimtes. Een belangrijke component daarbij is dat kinderen erin geschoold zijn om zelfstandig en doelgericht aan hun eigen taken te werken, individueel of in een groepje.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

Alle afspraken over zorg bij de Jan Ligthartschool Rendierhof zijn vastgelegd in een uitgebreid zorgdocument. Daarnaast is er een beknopt zorgplan, waarin de actuele actiepunten omtrent zorg een plek krijgen. De consulent Plein 013 benadrukt dat op deze school de zorgplannen zeker niet alleen papieren werkelijkheid zijn maar dat ze ook in de hoofden en in het handelen van de professionals zijn terug te vinden. De ib'er vult aan dat zorgplan en zorgdocument regelmatig worden bijgesteld.

De kindvolgsystemen die gehanteerd worden zijn het OVM Memelink, ZIEN! en het LOVS.

Er wordt gewerkt met groepsplannen op rekenen. Voor taal en spelling gaat het ook die kant uit, maar dat gebeurt nu nog niet schoolbreed. Voor spelling is net een nieuwe methode ingevoerd, waardoor de leerkrachten daar op dit moment weinig speelruimte ervaren. Maandelijks vindt er zorgoverleg plaats.

Tussentijds vinden diverse leerlingbesprekingen plaats op initiatief van de leerkracht, de ouder(s), de intern begeleiders en de remedial teachers.

De ouderbetrokkenheid neemt een prominente plaats in in de zorgstructuur op de Jan Ligthartschool Rendierhof. Mede door de invoering van handelingsgericht werken is de rol van ouders nog belangrijker geworden. Ook de invoering van Passend Onderwijs heeft impact gehad: de school is meer gaan kijken naar de mogelijkheden die kinderen hebben, in afstemming met de ouders. Het uitgangspunt is: de school is verantwoordelijk voor de inhoud en kwaliteit van het onderwijs en voor de opvoeding binnen de school - ouders zijn ervaringsdeskundigen en kennen het kind het langst. De geïnterviewde ouders bevestigen dat zij zich gehoord voelen in de afstemming van de ondersteuning voor hun kinderen. Indien nodig is er sprake van (zeer) frequent overleg, en als het loopt met een kind dan blijven de reguliere overlegmomenten met leerkrachten.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- Er is ruimte voor groei met betrekking tot het werken met groepsplannen - dit gebeurt nog niet op alle kerndomeinen en bij alle leerkrachten, behalve bij rekenen.

- Een volgende uitdaging is hoe het werken met groepsplannen zich verhoudt tot het geven van meer eigenaarschap aan leerlingen met betrekking tot hun eigen leerproces. Als leerlingen zelf leerdoelen gaan formuleren in overleg met de leerkracht, dan is voor de leerkracht het groepsoverzicht het uitgangspunt.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

Met de twee andere basisscholen binnen de wijk vindt momenteel nog weinig overleg. De directeur van de Jan Ligthart Rendierhof heeft wel de ambitie om deze contacten te intensiveren. Dit vanuit de gedachte dat de scholen een spilfunctie in de wijk vervullen en van daaruit ook gemeenschappelijke belangen hebben.

Het schoolbestuur van de Jan Ligthart-scholen bestaat uit vier scholen. Hun gezamenlijke profiel is het bieden van degelijke onderwijskwaliteit aan leerlingen, maar wel met oog voor innovatieve ontwikkelingen. Vorig jaar is er een gezamenlijke studiedag georganiseerd voor de 4 teams; dit beviel goed. Er is regelmatig uitwisseling op het niveau van directeuren, ib'ers en onderwijskundige teamleiders.

De Jan Ligthartschool Rendierhof beschikt binnen de school over een ruime variatie aan expertise en extra ondersteuning. Daarom wordt er door de school geen gebruik gemaakt van de schoolarrangementen van Plein013.

De Jan Ligthartschool Rendierhof werkt vaak samen met het sbo en so. Naar het sbo zijn in de afgelopen jaren 1 tot 4 kinderen per jaar doorverwezen. Naar het so gebeurde dat in de afgelopen vier jaar met 2 leerlingen.

De Jan Ligthartschool Rendierhof is één van de scholen die deel uitmaakt van de ikc-pilot. Binnen het gebouw zijn de peuterspeelzaal en BSO van Kinderstad gevestigd. Op korte afstand is een andere ikc-partner, een kinderdagverblijf van NulVier, gevestigd. De directeur heeft ambities om de bestaande relaties binnen het ikc verder te intensiveren en eventueel uit te bouwen met de toevoeging van andere partners.

Ook met het voortgezet onderwijs is samenwerking. Leerlingresultaten worden teruggekoppeld, er vindt een warme overdracht plaats en er zijn meeloopdagen voor de leerlingen van groep 8. In een enkel geval vindt overleg over een oud-leerling plaats indien nodig.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

- Mocht de Jan Ligthartschool Rendierhof het profiel van ondersteuningsschool ambiëren, dan kan het motiveren om uit te wisselen met een school die ook in de midden- en bovenbouw een meer ontwikkelingsgerichte aanpak hanteert. Hoe meer de scholen op elkaar lijken wat betreft omvang, populatie en type gebouw, hoe meer zo'n inhoudelijke uitwisseling zal opleveren qua nieuwe ideeën.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Bij het teamgesprek op de Jan Ligthartschool Rendierhof waren bijna alle professionals die op de dag van de audit werkzaam waren aanwezig, zo'n dertig mensen in totaal.

Aan de hand van de stellingen kwam het gesprek al snel op wat door bijna alle leerkrachten als een knelpunt wordt ervaren: de kleine oppervlakte van de klaslokalen in combinatie met de relatief grote groepen leerlingen; veelal tegen de 30 kinderen. Op basis van die situatie prefereerden vanuit de meeste leerkrachten klassenverkleining boven extra handen op de groep. Immers, extra handen op de groep maken de ruimte waarin gewerkt moet worden niet groter. Ook werd genoemd dat het uit de groep halen en weer in de groep brengen van kleine groepen leerlingen die tijdelijk elders gaan werken onrust veroorzaakt en maakt dat de leerkracht zaken soms meerdere keren moet uitleggen. Leerkrachten gaven aan dat grote groepen maken dat je weinig tijd voor het individuele kind en voor sociaal-emotionele interactie hebben. Anderzijds gaf een leerkracht aan dat zij veel had gehad aan tweewekelijkse ondersteuning op de groep bij een kind met gedragsproblemen. Een andere leerkracht had de ervaring dat leerlingen in een relatief kleine groep 'hun ruimte nemen' in zo'n situatie, waardoor de belasting voor de leerkracht hetzelfde blijft.

De visie van het team op het bieden van passende zorg is tweeledig. Enerzijds benoemt een leerkracht dat je met goede zorg je kwaliteit als school laat zien. Dit is ook een positief signaal naar ouders toe. Anderzijds wordt de goede naam van de school op het punt van passende zorg ook als valkuil ervaren. Een neveneffect is dat dit imago relatief veel zij-instromers aantrekt met een zorgvraag. Een gevolg kan zijn dat ouders zich afvragen of het 'gemiddelde kind' op deze school niet in het gedrang komt. Een leerkracht heeft ervaring met een hoogopgeleide ouder die expliciet aangaf dat ze de school niet 'gemêleerd' genoeg vond, in de zin van een te grote groep allochtone kinderen in de kleutergroepen. De leerkracht vindt het moeilijk om hier goed mee om te gaan. Enerzijds wil ze aangeven dat de school vanuit een visie werkt en elke leerling een passend aanbod kan bieden. Anderzijds ziet ze dat een deel van de ouders bijvoorbeeld binnen de school een andere taal gebruiken terwijl de regel is dat er Nederlands wordt gesproken. Een andere leerkracht vult aan dat zij de schrik van sommige ouders wel begrijpt over de zwaarte van de leerlingenpopulatie. Tegelijk is haar ervaring dat dit gevoel wegtrekt als je de kinderen leert kennen en ervaart dat de school elk kind kan bieden wat het nodig heeft. Voor de school is het een uitdaging om dit verhaal aan ouders uit te leggen.

De grootte van de groepen en de beperkte oppervlakte van de klaslokalen zijn thema's die verschillende malen terugkeren in het gesprek. Dit brengt de nieuwe directeur ertoe om de teamleden uit te nodigen om mee te denken hoe de verschillende ruimtes in het gebouw efficiënter gebruikt kunnen worden, bijvoorbeeld om met kleine groepjes naar uit te wijken. Nu wordt in de onderbouw het middenplein intensief gebruikt, terwijl dat in de midden- en bovenbouw in mindere mate gebeurt. Zo is vanwege de drukte op de groepen bijvoorbeeld de voorstelling die in voorgaande jaren voor ouders werd georganiseerd op het middenplein afgelopen jaar niet doorgegaan.

Tijdens het teamgesprek wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het onderwijsaanbod in de onderbouw, dat ontwikkelingsgericht is, en het onderwijs in de midden- en bovenbouw dat methodegestuurd is. Kinderen in de onderbouw ontwikkelen zich, kinderen in de midden- en bovenbouw groeien toe naar leren. De leerlingen die vanuit de onderbouw doorstromen beschikken over het algemeen over een goede werkhouding en kennis, geven de leerkrachten aan. De teamleden hebben het idee dat ze op deze school alle kinderen kunnen geven wat hij/zij nodig heeft. Indien een kind valt buiten de drie niveaus die de methode biedt, wordt het niveau opgerekt. Hiervoor wordt bijvoorbeeld RT ingeschakeld of wordt de Plusklas gebruikt. Een enkele keer is er wel sprake van kinderen die buiten het aanbod vallen, zoals een kleuter die functioneert op het niveau van een tweejarige. Het team benadrukt dat op deze school heel hard wordt gewerkt om alle kinderen te bieden wat ze nodig hebben. Mede door de groepsgrootte wordt de zij-instroom soms wel als problematisch ervaren, met name als er sprake is van

een slechte overdracht en kinderen die veel extra begeleiding nodig hebben. Soms ervaart het team een dilemma als een kind en de ouders graag op deze school willen blijven maar het zo voor het kind wellicht een geschiktere leeromgeving biedt. De ib'ers kijken dan met de leerkracht mee of het kind zich op het eigen niveau ontwikkelt en vaardigheidsgroei laat zien.

De teamleden zijn over het algemeen van mening dat diversiteit op de groep meer leermogelijkheden biedt voor kinderen. Bijvoorbeeld in de onderbouw leren groep 1 en 2 van elkaar. Oudere en sterkere leerlingen die anderen hulp bieden is ook een vorm van leren. Bijbehorende werkwijzen zijn onder meer coöperatief leren, maatjeslezen, uitwisselen tussen groep 1-2 en 3 en het jaarlijkse Kunstenaarsproject.

Tenslotte heeft de invoering van Passend Onderwijs best veel veranderd op school. Zo werken alle leerkrachten met groepsplannen voor rekenen, en ook voor taal en spelling gaat het die kant uit. Kinderen die uitvallen worden besproken. Soms komt het speciaal onderwijs in de klas. Het is voor de teamleden te behappen maar even rust zou fijn zijn. Grenzen verschuiven omdat er met regelmaat kinderen bij komen op de toch al volle groepen en het team tegelijk de lat hoog legt: men wil elk kind op de school bieden wat het nodig heeft. Het is om die reden dat de interne begeleiding soms van mening verschilt met het samenwerkingsverband over de zij-instroom van zorgleerlingen.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

☐	weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
	☐ laag
	☐ gemiddeld
	☐ hoog
☐	matig
☒	sterk

Dit punt is door de school recent in kaart gebracht: een derde van de ouders is laag opgeleid, een derde is gemiddeld opgeleid en een derde is hoog opgeleid.

- *thuis taal:*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Er is sprake van een percentage van zo'n 30% van de leerlingen met een anderstalige thuistaal. De geïnterviewden nuanceren de betekenis van dit percentage. Enerzijds vallen onder dit percentage kinderen met bijvoorbeeld expat-ouders die thuis een rijk (niet-Nederlandstalig) taalaanbod krijgen. Anderzijds vallen de Nederlandstalige kinderen die thuis een beperkt taalaanbod krijgen aangereikt en daarom met taalachterstand aan school beginnen buiten dit percentage.

- *culturele achtergrond*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

De culturele achtergronden van leerlingen op deze school zijn heel divers: er is sprake van zo'n twintig verschillende nationaliteiten. Eén van de aanwezige ouders suggereert dat de school nog meer gebruik zou kunnen maken van deze variatie, bijvoorbeeld door het organiseren van bijeenkomsten waarbij culturele diversiteit een rol speelt.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

☐	weinig
☐	matig
☒	sterk

Dat het niveau van leren sterk verschilt tussen leerlingen is inherent aan de diversiteit van de ouder- en leerlingenpopulatie in combinatie met het feit dat het een grote school betreft. De geïnterviewden benoemen hoe verschillend ouders bijvoorbeeld omgaan met de begeleiding van huiswerk: bij het ene kind zit de ene ouder er bovenop terwijl het andere kind er op dit punt alleen voorstaat. De school probeert ouders op dit punt te ondersteunen, bijvoorbeeld door het organiseren van een ouderbijeenkomst over het spelen van gezelschapsspelletjes.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Door de aanpak van het werken met groepsplannen wordt impliciet rekening gehouden met verschillen in leerstijl. Met name voor de (hoog)begaafde leerlingen zijn er voorzieningen getroffen die expliciet rekening houden met verschillende leerstijlen. Een aanwezige ouder benoemt dat volgens haar nog winst te behalen is op dit punt, op basis van haar ervaringen met drie hoogbegaafde kinderen op de school.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☒	veel (meer dan 40%)

De geïnterviewden benoemen dat het hierbij zowel gaat om kinderen aan de onderkant als aan de bovenkant. De school doet veel op dit punt, in de zin van extra ondersteuning. Ook de consulent van Plein013 geeft aan dat op deze school veel ondersteuning geboden wordt aan deze kinderen.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☒	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40 %)

De inschatting is dat er per klas zo'n 1 à 2 kinderen zijn die van de leerkracht extra ondersteuning nodig hebben op gedrag; zowel vanwege externaliserend als internaliserend gedrag. Bij de onderbouw is dit meer, zeker bij de nieuwe kleuters. Deels is dit een kwestie van dat kinderen (en hun ouders) moeten wennen aan de schoolse setting en aan wat daar van hen verwacht wordt. Gedragsproblemen vanwege knelpunten in de opvoeding manifesteren zich daar het duidelijkste. Anderzijds kan de gedragsthematiek bij beginnende pubers in groep 7 en 8 ook pittig zijn voor leerkrachten.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☒	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒	☒	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☒	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☒	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☐	☒	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☒	☒	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☒	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☐	☒	☐	evaluatie samen met leerlingen

In de karakterisering zit op de meeste punten een gradueel onderscheid tussen onderbouw vs. midden- en bovenbouw. Deze verschillen zijn deels terug te voeren tot de bewuste keuze om in de onderbouw ontwikkelingsgericht onderwijs aan te bieden terwijl in de midden- en bovenbouw methodegestuurd gewerkt wordt. Tevens is schoolbreed gekozen voor convergente differentiatie, vanuit de visie dat kinderen elkaar zo op een hoger plan kunnen brengen.

Een leerkracht geeft aan dat ze wel spanning ervaart tussen wat je van de kinderen ziet - door het bewust kijken naar kinddata - en wat je daar in de groep mee kan.

Leeronderdelen als de boekverslagen, dictee en de nieuwe taalmethode bieden de mogelijkheid om kinderen meer autonomie te geven in hoe zij taken uitvoeren. In dit kader worden ook de lessen door de vakleerkrachten handvaardigheid en muziek expliciet genoemd.

Leerlingen hebben verschillende mogelijkheden om het onderwijs van de school te evalueren, zoals de leerlingtevredenheidspeiling, het veelvuldig nabespreken van lessen met leerkrachten, en ZIEN!

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☒ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☒ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaankpak

Alle vier de vormen komen voor. Er wordt veel extra ondersteuning geboden, zowel aan de onder- als de bovenkant en in alle varianten.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Indien er onderzoek naar een specifieke leerling wordt verricht, kan het voorkomen dat er vervolgens expliciet wordt gedifferentieerd op leerstijl. Een voorbeeld wordt gegeven van een hoogbegaafd kind dat een andere aanpak nodig heeft om tot prestaties te komen. In andere gevallen blijven aanpassingen op dit aspect impliciet.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

De keuze is om gemengde groepen 1-2 te hanteren. Het voordeel van oudsten die jongsten helpen en die daarmee ook groeien in hun rol wordt genoemd. De overige groepen zijn jaargroepen. Bijna alle leerkrachten werken in duo-banen, dus bijna alle 25 groepen hebben twee groepsleerkrachten. De groepen zijn gemiddeld groot, volgens de geïnterviewden. De kleutergroepen groeien gedurende het jaar door naar 30 kinderen. Ook in de overige groepen zitten meestal tegen de 30 leerlingen.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis):

onderbouw: 100%

midden- en bovenbouw: 75%

Omdat de onderbouw ontwikkelingsgericht werkt en Memelink hanteert staan de leerlijnen bij ieder op het netvlies. Bij de midden- en bovenbouw maakt het gestructureerd werken aan de hand van de methodes dat de leerkrachten goed zicht hebben op waar de kinderen bij binnenkomst staan in hun ontwikkeling en waar ze naartoe moeten.

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen:

100%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen:

90%

De intentie is er om pedagogisch maatwerk te leveren. Als dit niet lukt, zijn leerkrachten hier transparant over en durven advies of ondersteuning in te roepen.

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling:

90%

Leerkrachten gaan veelvuldig in gesprek met hun leerlingen, onder andere middels diagnostische gesprekken. Waar nodig gebeurt dit. Het gebruik van Mijn Plan draagt hieraan bij.

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

- ☐ vooral individuele aanpak van leerkrachten
- ☐ aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
- ☒ teamaanpak

In veel gevallen is er sprake van een zorgteamaanpak.

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

- ☒ niet of nauwelijks
- ☐ soms
- ☐ vaak

De manier van lesgeven gebeurt aan de hand van de methodes die door het team zijn bepaald. Voor zover er binnen de methodes ruimte is voor inbreng van de leerlingen, wordt die benut (bijv. nieuwe taalmethode).

Recent is de Kinderraad opnieuw opgestart, met 9 leerlingen uit de bovenbouwgroepen.

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Het team heeft enkele jaren geleden een studiedag Kind op de gang doorlopen. Recent is het team geschoold in de technieken van Teach like a Champion (manier van lesgeven, pedagogisch klimaat, organisatie in de groep en betrokkenheid van de kinderen). Enkele technieken zijn schoolbreed ingevoerd, zoals het welkom heten van ouders en kinderen bij de deur van het klaslokaal en het opdragen van een begintask bij binnenkomst. De andere technieken worden door de leerkrachten naar eigen inzicht toegepast als de situatie in hun groep daarom vraagt. Benadrukt wordt dat deze werkwijze geen 'trucje' betreft, maar een breed gedragen en waardevolle didactische aanvulling vormt op het opbrengstgericht en handelingsgericht werken. OGW wordt vormgegeven aan de hand van de 4 D's van de CED-groep: data, duiden, doelen, doen. De directeur benadrukt dat de scholingsbehoeften uit het team zelf kwamen en dat daar op is ingestoken. De consulent Plein013 vult aan dat deze werkwijze de school karakteriseert. De basis blijft stevig, met uitstapjes naar nieuwe mogelijkheden. Momenteel loopt er een traject van collegiale consultatie, tot de Kerstvakantie. Aan de hand van een binnen de school ontwikkelde kijkwijzer gaan collega's binnen de jaargroepen bij elkaar in de klas kijken. Dit gebeurt schoolbreed, van de groepen 1-2 tot en met groep 8.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding
 - in de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

VLKR. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, LO= Leerkrachtondersteuner, RT = remedial teacher, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire, LV=leerkracht VindingRijk voor (hoog)begaafde leerlingen, LSP=Leerkracht Spaans voor (hoog)begaafde leerlingen
CON=Consulent plein 013, DSP= dyslexiespecialist, STP= stagiaire pedagogiek, LS=leerkracht startersbeurs, V= Vrijwilliger
BA= begeleider Arrangement

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1-2A-H	OA	13	variabel
1-2A-H	LO	15	56
1-2A-H	ST/OA	15	157
1-2 A-H	STP	2.30	21
1-2A-H	VLKRmu	0.40	40
1-2 A-H	CON	10	Variabel en 1 arrangement
1-2 A-H	V	4.00	20
1-2 H	BA	2.30	1
3ABD	RT	9	16
3ABD	LS	2.00	9
3ABD	VLKRmu	2.00	90
3ABD	STP	2.00	12
3ABD	CON	variabel	variabel
4ABC	RT	4.00	28
4ABC	STP	2.00	10
4ABC	VLKRmu	2.00	88
4ABC	CON	variabel	variabel
4ABC	V	10.00	14
4C	ST	5.30	30
5ABC	RT	2.30	20
5ABC	VLKRmu	2.00	90
5ABC	VLKRteha	3.00	90
5ABC	LV	1.30	9
5ABC	LSP	1.00	5
5ABC	CON	variabel	variabel
5BC	ST	11.00	60
6ABC	RT	3.00	18
6ABC	VLKRmu	2.00	70
6ABC	VLKRteha	3.00	70
6ABC	LV	1.30	3
6ABC	LSP	1.00	5
6ABC	LS	0.40	5

6ABC	CON	variabel	variabel
6A	ST	5.30	23
7ABC	RT	3.30	9
7ABC	VLKRmu	2.00	83
7ABC	VLKRteha	3.00	83
7ABC	LV	1.30	9
7ABC	LSP	1.00	7
7ABC	LS	1.00	18
7ABC	CON	variabel	variabel
7BC	ST	11.00	55
8ABC	RT	2.15	8
8ABC	VLKRmu	1.20	74
8ABC	VLKRteha	3.00	74
8ABC	LV	1.30	6
8ABC	LSP	1.00	10
8ABC	LS	0.40	11
8ABC	CON	variabel	variabel
4 t/m 8	DSP	5.30	6

Eventuele opmerkingen:

LS (leerkracht startersbeurs loopt tot februari)

- **buiten** de klassen/groepen: *welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?*

Er zijn momenteel 5 kinderen met arrangementen op school. Voor één kind is een extra arrangement aangevraagd. De andere 4 kinderen kunnen met eigen Plein013-middelen worden geholpen.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Bij de Jan Ligthartschool Rendierhof is een zeer uitgebreide en actuele orthotheek beschikbaar (zie bijlage). De geïnterviewden benoemen de bewuste keuze om het materiaal voor meer- en hoogbegaafde leerlingen per bouw in kasten in de hal te plaatsen. Hierdoor zijn deze materialen direct beschikbaar voor leerkrachten en ondersteuners.

- *Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school*

De Jan Ligthartschool Rendierhof is zo gebouwd dat elke bouw op één verdieping huist, met de onderbouw op de begane grond, de middenbouw op de eerste verdieping en de bovenbouw op de tweede verdieping. De klaslokalen zijn relatief klein, maar de hal daar tussen in is breed gehouden. Daar is naast speel- en werkruimte plek om uit te kijken als kinderen individueel of in een groepje aparte ondersteuning krijgen. Hier wordt bijvoorbeeld de klassenoverstijgende leestraining aangeboden. In de hal van de bovenbouw is een computereiland ingericht. Ook zijn op elke verdieping aparte gespreksruimtes aanwezig. Voor de vakken handvaardigheid en muziek zijn aparte leslokalen ingericht. Ook voor het aanbod aan hoogbegaafde kinderen, Vindingrijk en Spaans, is een apart lokaal ingericht.

Met betrekking tot de motorische ontwikkeling is een in pandige gymzaal beschikbaar en zijn er daarnaast twee speelzalen voor de kleutergroepen.

Buiten is er een speelplaats met diverse spel- en klimmogelijkheden. Er zijn plannen om de buitenruimte uitdagender te maken door er meer een natuurspeelplaats van te maken.

Tenslotte is de school rolstoeltoegankelijk, met onder andere een lift, en zitten er momenteel ook twee leerlingen met een rolstoel op deze school.

- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
		visuele beperkingen
	x	auditieve beperkingen
x	x	spraak/taal belemmeringen
x		cognitieve beperkingen
x	x	motorische beperkingen
		beperkingen door langdurige ziekte
x	x	Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
x		ADHD
x	x	dyslexie
		overige psychiatrische aandoeningen
x	x	gedragsproblemen
x		onderwijsachterstanden andere culturen
		anders, nl.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				x
Bureau Jeugdzorg			x	
GGD				x
GGZ			x	
MEE		x		
(Kinder)ziekenhuis		x		
Revalidatiekliniek			x	
Justitiële inrichting	x			
Gemeente, leerplicht		x		
Politie		x		
Kompaan				x
Onderzoeksbureaus				x
Logopedie				x
Dyslexiebehandelaars				x
afdeling Onderwijs Gemeente				x
opleidingsinstituten				x
Plein 013				x

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

In het groepsinterview worden de leerkrachten genoemd als diegenen waar het 'ownership' ligt in het geval van speciale ondersteuningsbehoeften, maar wel in hele nauwe samenwerking met de ib'er. Een ouder voegt toe dat in het geval van één van haar kinderen een periode sprake was van wekelijks overleg met de leerkracht "omdat dat toen nodig was". En in het kader van het leerlinggebonden budget van haar kind vond er zeswekelijks overleg plaats. De andere ouder vult aan: 'En als het loopt, loopt het', en dan kan de frequentie van de overleggen ook omlaag. Kortom, de ouders ervaren de contacten met de leerkrachten als maatwerk naar behoefte. Indien leerlingen Vindingrijk of Spaans krijgen aangeboden, vinden de ontwikkelingsgesprekken met ouders zowel met deze leerkrachten als met de groepsleerkracht plaats.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

Alle afspraken over zorg zijn vastgelegd in een uitgebreid zorgdocument. Daarnaast is er een beknopt zorgplan, waarin de actuele actiepunten omtrent zorg een plek krijgen. De consulent Plein 013 benadrukt dat op deze school de zorgplannen zeker niet alleen papieren werkelijkheid zijn maar dat ze ook in de hoofden en in het handelen van de professionals zijn terug te vinden. De ib'er vult aan dat zorgplan en zorgdocument regelmatig worden bijgesteld.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

De kindvolgsystemen die gehanteerd worden zijn het OVM Memelink, ZIEN! en het LOVS.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

Er wordt gewerkt met groepsplannen op rekenen. Voor taal en spelling gaat het ook die kant uit, maar dat gebeurt nu nog niet schoolbreed. Voor spelling is net een nieuwe methode ingevoerd, waardoor de leerkrachten daar op dit moment weinig speelruimte ervaren. Maandelijks vindt er zorgoverleg plaats. Tussentijds vinden diverse leerlingbesprekingen plaats op initiatief van de leerkracht, de ouder(s), de intern begeleiders en de remedial teachers.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte, pesten)*

Genoemde protocollen zijn aanwezig en indien nodig worden nieuwe protocollen toegevoegd - dit aspect blijft in ontwikkeling.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*
 - *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*
 - *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

De ouderbetrokkenheid neemt een prominente plaats in in de zorgstructuur op de Jan Ligthartschool Rendierhof. Mede door de invoering van handelingsgericht werken is de rol van ouders nog belangrijker geworden. Ook de invoering van Passend Onderwijs heeft impact

gehad: de school is meer gaan kijken naar de mogelijkheden die kinderen hebben, in afstemming met de ouders. Het uitgangspunt is: de school is verantwoordelijk voor de inhoud en kwaliteit van het onderwijs en voor de opvoeding binnen de school - ouders zijn ervaringsdeskundigen en kennen het kind het langst. De geïnterviewde ouders bevestigen dat zij zich gehoord voelen in de afstemming van de ondersteuning voor hun kinderen. Indien nodig is er sprake van (zeer) frequent overleg, en als het loopt met een kind dan blijven de reguliere overlegmomenten met leerkrachten.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

Met de twee andere basisscholen binnen de wijk vindt momenteel nog weinig overleg plaats. De directeur van de Jan Ligthart Rendierhof heeft wel de ambitie om deze contacten te intensiveren. Dit vanuit de gedachte dat de scholen een spilfunctie in de wijk vervullen en van daaruit ook gemeenschappelijke belangen hebben. Zo is bijvoorbeeld de bibliotheek in de wijk drastisch ingekrompen, waardoor het bibliotheekaanbod in de nabije omgeving summier is. Dit is zo'n punt waarop de scholen wellicht tot gezamenlijke actie kunnen komen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Directeurenoverleg, ib'er-overleg, aanbod aan studiedagen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

Het schoolbestuur van de Jan Ligthart-scholen bestaat uit vier scholen. Hun gezamenlijke profiel is het bieden van degelijke onderwijskwaliteit aan leerlingen, maar wel met oog voor innovatieve ontwikkelingen. Vorig jaar is er een gezamenlijke studiedag georganiseerd voor de 4 teams; dit beviel goed. Er is regelmatig uitwisseling op het niveau van directeuren, ib'ers en onderwijskundige teamleiders.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

De Jan Ligthartschool Rendierhof beschikt binnen de school over een ruime variatie aan expertise en extra ondersteuning. Zo is er binnen de school bijvoorbeeld een apart aanbod voor hoogbegaafde kinderen, remedial teaching en ondersteuning bij met name sociaal-emotionele problematiek bij kinderen door de consulent van Plein013. Daarom wordt er door de school geen gebruik gemaakt van de school-arrangementen van Plein013.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en voerschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

De Jan Ligthartschool Rendierhof is één van de scholen die deel uitmaakt van de ikc-pilot. Binnen het gebouw zijn de peuterspeelzaal en BSO van Kinderstad gevestigd. De BSO maakt gebruik van de gymzaal en het speelplein van de school. Op korte afstand is een andere ikc-partner, een kinderdagverblijf van NulVier, gevestigd. De directeur heeft ambities om de bestaande relaties binnen het ikc verder te intensiveren en eventueel uit te bouwen met de toevoeging van andere partners. Er is ruimte voor intensivering zowel qua gebruik van het gebouw als qua inhoudelijke samenwerking. Ook met het voortgezet onderwijs is samenwerking. Leerlingresultaten worden teruggekoppeld, er vindt een warme overdracht plaats en er zijn meeloopdagen voor de leerlingen van groep 8. In een enkel geval vindt overleg over een oud-leerling plaats indien nodig.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

De Jan Ligthartschool Rendierhof werkt vaak samen met het sbo en so. Naar het sbo zijn in de afgelopen jaren 1 tot 4 kinderen per jaar doorverwezen. Naar het so gebeurde dat in de afgelopen vier jaar met 2 leerlingen.

Bijlage 1: ORTHOTHEEK VAN JAN LIGTHARTSCHOOL- RENDIERHOF

1. Naslagwerken Algemeen
2. Orthotheek lezen
3. Orthotheek Spelling
4. Orthotheek Rekenen
5. Orthotheek taal
6. Orthotheek Sociaal emotioneel
7. Orthotheek oefenmateriaal
8. Orthotheek Hoogbegaafden
9. Orthotheek testmateriaal
10. Orthotheek motoriek
11. Concentratie en werkhouding

1.Naslagwerken algemeen

Titel / Naam	Vindplaats	
Alles wat je op de basisschool leert. (rekenen, taal WO) groep 7/8	Kamer IB	x
Alles is data (werken met data in de klas)	Kamer IB	x
Balans Babbels over dyslexie/dyscalculie/ADD en ADHD/ASS/DCD. Boekjes voor leerlingen vanaf groep 6 om een spreekbeurt te doen	Kamer IB	x
Basisschoolboek (alles wat je leert op school)	Kamer IB	x
Beelddenkers	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Bouwen aan klasklimaat, werken naar een optimaal leef- en werkklimaat in de groep Kagan 2001	Kamer IB	x
Breinsleutels	Kamer IB	x
Brochures remediërend test- en lesmateriaal	Kamer IB	x
Coaching in het primair onderwijs	Kamer IB	x
Coöperatief leren	Kamer IB	x
Coöperatief vergaderen	Kamer IB	x
Coöperatief leren in passend onderwijs	Kamer IB	x
Diagnostiek in 3-D Multidisciplinaire diagnostiek gericht op handelen en begeleiden 2005	Kamer IB	x
Dieptepilots opleidingsschool en academische basisschool, van arbeidsorganisatie tot centrum van innovatie Roelofs 2005	Kamer IB	x
Dag voor Remedial Teachers, Kleuterzorg centraal SON	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Dag over ADHD en PDD SON	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Duiden en doen. (opbrengstgericht werken 3x)	Kamer IB	x

Effectieve instructie en doelmatig klassenmanagement	Kamer IB	x
Effectiever leren met leerstrategieën	Kamer IB	x
Energize	Kamer IB	x
Excellente scholen	Kamer IB	x
Focus op feiten (opbrengstgericht werken)	Kamer IB	x
Gebruikersbulletin taal en lezen	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Gezondheidszorg dienstverlening OVDB	Kamer IB	x
Gouden regels voor een sterke school	Kamer IB	x
Handelingsgericht werken in passend onderwijs	Kamer IB	x
Het verwende kindsyndroom	Kamer IB	x
Inclusief denken en handelen in het onderwijs	Kamer IB	x
Info hoogbegaafden	Kamer IB	x
Ik heet niet bom/ leerstoornissen en tips	Kamer IB	x
Ja maar ik ben wel leraar	Kamer IB	x
Juf mag ik overvaren (schoolrijpheid van 2 naar 3)	Kamer IB	x
Mappen met artikelen	Kamer IB	x
Machtsmisbruik blijvend vertrouwen, vervolgcursus voor contactpersonen	Kamer ICP	x
Mensen die anders zijn. Werken met autisme (zwarte map)	Kamer RT	x
OGO en leren lezen en schrijven	Kamer IB	x
Omgaan met de verschillen? (CED)	Kamer IB	x
Onderwijs met zorg/ de schakels verbonden	Kamer IB	x
Ontwikkelingsvolgmodel jonge kinderen, seminarium voor orthopedagogiek	Kamer IB	x
Ontwikkelingsperspectief	Kamer IB	x
Ontwikkelingsperspectief PO raad	Kamer IB	x
Ontwikkelingsperspectief (Melis)	Kamer IB	x
Ontwikkelingspsychologie	Kamer IB	x
Opbrengstgericht onderwijs ontwerpen	kamer IB	x
Opbrengstgericht leren meer dan presteren	Kamer IB	x
Oplossingsgericht werken in het onderwijs	Kamer IB	x
Oplossingsgericht werken op school –Survivalkit voor leerkrachten	Kamer IB	x
Ouderhulpkaarten	Kamer IB	x
Pretparkgeneratie	Kamer IB	x
Samen sterker (ouderparticipatie)	Kamer IB	x
OVJK Memelink	Kamer IB	x
Praktijkboek interne begeleiding Bokhorst 2002	Kamer IB	x
Praktijkwijzer basisonderwijs	Kamer IB	x
Preventie als opdracht voor de speciale onderwijszorg	Kamer IB	x
Professionele waarden in kritische dialoog	Kamer IB	x
Psychodiagnostiek voor hulpverlening aan kinderen	Kamer IB	x

RTI (response to intervention)	Kamer IB	x
Slim maar, executieve functies	Kamer IB	x
Startblokken basisontwikkeling	Kamer IB	x
1 Stap verder met 1-zorgroute	Kamer IB	x
Structureel coöperatief leren, het internationale standaardwerk Kagan 2003	Kamer IB	x
Teach like a champion groep 3t/m8	Kamer IB	x
Teach like a champion groep 1-2	Kamer IB	x
Teambouwers Kagan	Kamer IB	x
Van kerndoel tot leerlijn	Kamer IB	x
Video interactie begeleiding (wat je ziet ben je zelf)	Kamer IB	x
Wat werkt in de klas	Kamer IB	x
Wat werkt op school	Kamer IB	x
Werken vanuit een ontwikkelingsperspectief	Kamer IB	x
zelfstandig leergids	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x

2. Orthotheek lezen

Titel / Naam	Vindplaats	
ABCDE Ik begrijp het. Leeskaarten en handleiding.	Hb kast MB	x
ABCD begrijpend lezen oefenboeken CITO		
Als je begrijpt wat ik bedoel, begrijpend lezen bovenbouw	Kamer RT	x
Begrijpend lezen hulpboek, cito	Kamer RT	x
Curriculum schoolrijpheid 1	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Curriculum schoolrijpheid 2a auditieve training	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Curriculum schoolrijpheid 5 geheugentraining	Kamer RT	x
De eerste duizend woorden	Kamer RT	x
De Klepel	Kamer RT en bij IB	x
De leesschrijfhoek, naar natuurlijk leren lezen Zwijsen 1989	Kamer IB	x
Dyslexie hoe voelt dat? (+ CD)	Kamer IB	x
dyslexie, klokhuis (DVD)	kamer IB	x
Dyslexie de Baas = algemene info??? Of kopje informatie spelling/lezen	Kamer RT	x
Effectief omgaan met risicolezers	Kamer IB	x
Elke dag lezen: informatie en tips voor ouders van een dyslectisch kind.	Kamer RT	x
Fonemisch bewustzijn RT map	Kamer	x
Fonemisch bewustzijn	Kamer IB	x
Dyslectische leerlingen leren lezen	Kamer IB	x
Echoput	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Een minuuttest	Kamer IB	x
Elke dag Lezen	Kamer IB	

Gebarenalfabet	Kamer RT	x
Goed Gelezen, begrijpend en studerend lezen groep 5 en 6	Kamer RT	x
Houvast aan dyslexie	Kamer IB	x
Ik heb dyslexie ...nou en	Kamer IB	x
Klank en tekenproblemen voorkomen en verhelpen SON	Kamer RT	x
Klank letterboekje ABC	Kamer RT	x
Spel Krimihuis	Kamer RT	x
Leeslijn	Kamer RT	x
LeesBaLanS Set 1: 32 (x2) boekjes + handleiding + 4 luisterboeken, AVI M3 t/m E4 + kopieermap/Boekenserie set 2 van Leesbalans AVI M5 t/m E6, met luister-cd	Kamer RT	x
Leesspoor	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Leesserie spik en spek (AVI start)	Kamer RT	x
Maan roos vos kwartet	Kamer RT	x
Protocol dyslexie groep 1-2	Kamer IB	x
Protocol dyslexie groep 3-4	Kamer IB	x
Protocol dyslexie groep 5-8	Kamer IB	x
Samen lezen	Kamer RT	x
Samen leesboekjes voor kleuters	Kamer RT	x
Score, alfabetiseren ?? oefenmateriaal??	Kamer RT	x
Speciale leesbegeleiding Luc Koning AVI 2 t/m 9	kamer RT	x
Speciale leesbegeleiding synthesesreeksen	Kamer RT	x
Spel, het grote sprookjesavontuur, Roodkapje	Kamer RT	x
Spelen met woordstructuren	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Spiegelen, cijfers en letters	Kamer RT	x
Storyboards	Kamer RT	x
Synthex (OVG Rotterdam) Clusterrijtjes (OVG Rotterdam) Wisselrijtjes (OVG Rotterdam) Synthese, klanktekenkoppeling Auditieve discriminatie	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Tekstverwerking, voortgezet technisch lezen werkboeken groep 5, 6, 7/8a	Kamer RT Vergaderruimte 2 ^e verdieping	X x
Tekstverwerken groep 6 leesboek	Kamer RT	x
Veilig in Stapjes - handleiding - kopieermap - cd's - werkboekjes	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Wat heeft Feuerstein te bieden.	Kamer RT	x
Woorddetective leesboek (groot en klein) en handleiding	Kamer RT	x
Woordenschat; een woordenzoekspel	Kamer RT	x
Zuid Vallei leesinterventieprogramma deel 1,2,3	Kamer RT	x
Zuid Vallei leesinterventieprogramma deel 4,5,6,7, 8, 9	Kamer RT	x
Zuid-Vallei rader	Kamer RT	x

Zuid-Vallei Remediërend begrijpend lezen	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Zuid-Vallei leesprogramma (oud) + rader + handleiding	Kamer RT	x

3. Orthotheek Spelling

Titel / Naam	vindplaats	
Cito hulpboeken 1,2,3	Kamer IB	x
Enkelspel, spelling werkwoordsvormen	Kamer RT	x
Geregeld! Spellingsaanpak	Kamer RT	x
Goedspel software	Op PC	x
Ho-Le-Kla-Sa-D-IJ-N hoe verbeter ik mijn spelling	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Spellingsprogramma de Zuid vallei dl 1,2,3	Kamer RT	x
Opzoekboekje spelling	Kamer RT	x
Pi dictee	Kamer IB	x
Pravoo spellingwoordenboek	Kamer RT	x
Praxis 35 Spellingstoetsen	Kamer RT	x
Praxis 15 Spellen met spellingszwakke kinderen	Kamer RT	x
Spelen of spellen/ leer –en oefenboek	Kamer RT	x
Spelling in de lift	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Taal Actief handleidingen spelling gr 4 t/m 8	Kamer RT	x
Zuid-Vallei spelling (map is van RT)	Kamer RT	x
Voorspel/spellingspakket Luc Koning	Kamer RT	x

4. Orthotheek Rekenen

Titel / Naam	vindplaats	
Breuken domino ?? oefenmateriaal??	Kamer RT	2x
Breukendozen rond en vierkant	Kamer RT	x
Breukenlaboratorium, kopieermap + breukendoos	Kamer RT	x
Breuken torens	Kamer RT	x
Breuken, procenten, kommagetallen torens	Kamer RT	x
Cijferen 5, 6 en 7 werkboeken	Kamer RT	x
Cilindercet	Kamer RT	x
Demoset Kien gr 3 t/m 8	Kamer RT	x
Ei van Columbus	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Effectief omgaan met verschillen in rekenonderwijs	Kamer IB	x
Goor(van) rekentest	Kamer RT	x
Flip – Plus en Min tot 20 Flip – Oriëntatie van getallen tot 100 Flip – Vermenigvuldigen en Delen (Tafels 1 – 10) Flip – Voorloper voor het rekenen met Breuken	Kamer RT – breuken Hb kast MB- andere spellen Flip	x
Het grote rekenspel	Kamer RT	x
Hoofdrekenen 5,6 en 7 werkboeken	Kamer RT	x
Hulpboek rekenen-wiskunde groep 4	Kamer RT	x
Hulpboek rekenen-wiskunde groep 5	Kamer RT	x
Informatieverwerking taal	Kamer RT	x

Keersommen domino (hard plastic steentjes) oefenmateriaal??	Kamer RT	x
Kinderen met ruimtelijk-visuele problemen, didactische map + een beren-aanpak	Kamer RT	x
Kleurrijke getallenlijn gr 3-5	Kamer RT	x
Klokkenkampioen/breukenkampioen tafelkampioen/ werkboek	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Kopieerboek rekenen, ondersteunend materiaal	Kamer RT	x
Loco Rekenspel	Kamer RT	x
MAB kist, enen, tientallen, honderdtallen, duizendtallen	Kamer RT	x
MAB kist klikmateriaal, enen, tientallen, honderdtallen		
Maatwerk groen, geel, oranje, rood, blauw	Kamer RT	x
Malle getallen	Groepen 4,5, RT	x
Minsommen domino (hard plastic steentjes) ?? oefenmateriaal??	Kamer RT	x
Met sprongen vooruit (rekenen tot 100) handleiding + materialenkist	Kamer RT	x
Metten = weten, deel 1 en 2	Kamer RT	x
Metriek stelsel set inhoudsmaten	Kamer RT	x
Numbrs! Spel	Kamer RT	x
Oefenen met breuken werkboekjes	Kamer RT	x
Oefenboekjes rekenen groepen 5,6,7	Kamer RT	x
Omtrek en oppervlakte, werkboek	Kamer RT	x
Opzoekboekje rekenen	Kamer RT	x
Orthotheek rekenen/wiskunde nummer 3, checklist onderzoeks- begeleidingsmaterialen	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Plusopdrachten, ontwikkelingsmaterialen kleuters	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Pluspunt (groep 7, lesboek, opdrachtboek en plusboek RT)	Vergaderruimte 2 ^e verdieping Kamer RT	x
Procenten torems	Kamer RT	x
Professor (rekencomputer)	Kamer RT	x
Raak redactiesommen E5-M8	Kamer RT	x
Redactiesommen groep 5, 6 en 7	Kamer RT	x
Regenwormen, dobbelspel, optellen tot 36	Kamer RT	x
Rekenen een hele opgave	Kamer IB	x
Rekenpiramide breuken, plaatjes en sommen met eenvoudige breuken	Kamer RT	x
Rekenradar (sprong 10-tal) diagnoseboek en werkboeken groep 4 en 5 gr 6 en 7	Kamer RT	x
Rekenshakels, diverse werkboekjes Procenten breuken 1 en 2	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Rekentijgers	Gr 4 t-m 8 Hb kast MB- BB	
Remelka (mappen bij RT A2, A3, A4 t/m A8, A9, A10, A12, A14 B1 t/m B3)	Vergaderruimte 2 ^e verdieping en kamer RT	x

Remelka A1 t/m 5	Kamer RT	x
Rode tafelboek	Kamer RT	x
Score klokkijken	Kamer RT	x
Splitslijn werkboekjes	Kamer RT	x
Somplex	Hb kast BB	x
Stenverts oefenbloks breuken en procenten	Kamer RT	x
Stenverts rekenblok tafels	Kamer RT	x
Stomme sommen	IB kamer	x
Summy, rekenspel met getallen	Kamer RT	x
Super 5, rekenspel	Kamer RT	x
Tafelmat	Kamer RT	x
Tafelspel = kaartspel	Kamer RT	x
Tellers en Noemers werkboek	Kamer RT	x
Tempotest rekenen	Kamer IB	x
Topklassers wiskunde deel 1,2,3	Hb kast BB	x
Toverstapels tafels	Kamer RT	x
Utrechtse getals en begripstoets	Kamer IB	x
Werkbladen ordenen handelingsplan	Kamer RT	x
Werkbladenboekje tijd	Kamer RT	x
Werkboekjes keer	kamer RT	x
Wiskunde moet je doen	Hb kast BB	x

5. Orthotheek taal en taalactivering

Titel / Naam	vindplaats	
Het Grote Taalspel	Kamer RT	x
Informatieverwerking groep 6, 7 en 8	Kamer RT	x
Map Logopedie GGD	Kamer IB	x
Met woorden in de weer, praktijkboek woordkennis	Kamer IB	x
De schrijfles	Kamer IB	x
Denken over taal gr 3 en 4 + handleiding	HB kast MB/BB	x
Schubi verhalendoos 2x	Kamer RT	x
Stenverts taalblok 1 t/m 6	Kamer RT	x
Sterrenwerk taal gr 6-8	HB kast BB	x
Taalactief woordenschat programma 3 t/m 8	Vergaderruimte 2 ^e verdieping en kamer RT	x
Taalactief woordspel kaarten gr 4 t/m 8 Werkwoordspelling en pluskaarten groep 8	Kamer RT	x
Taalactivering-Malmberg	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Taalplezier, observatie- en hulpprogramma voor kleuters in de basisschool programma + kopieerboek	Kamer IB	x
Taaltoppers gr 5 t/m 8	HB kast MB/BB	x
TAK 4 tot 9 jarigen	Kamer RT	x
Wat zeg je"methode voor auditieve taalontwikkeling bij kleuters	Kamer IB	X
Woorddetective, programma voor het leren afleiden van woordbetekenissen	Kamer RT	x

woordenjacht	Kamer IB	x
--------------	----------	---

6. Orthotheek gedrag/ sociaal-emotioneel

Titel / Naam	vindplaats	
ADD David	Kamer IB	x
ADHD vragenlijst en handleiding	Kamer IB	x
De ADHD van Andre	Kamer IB	x
ADHD, kinderen met speciale rechten	Kamer IB	x
ADHD (vooroordelen voorbij)	Kamer IB	x
ADHD hoe leg je dat uit (brochure)	Kamer IB	x
ADHD hoe werkt het zonder medicatie (brochure)	Kamer IB	x
ADHD hoe werkt het met medicatie (brochure)	Kamer IB	x
ADHD hoe gaat dat op school of op het werk(brochure)	Kamer IB	x
ADHD hoe werkt dat in het gezin (brochure)	Kamer IB	x
ADHD hoe en wat bespreek je met de arts (brochure)	Kamer IB	x
Afscheid voor altijd, omgaan met verdriet en rouw in het primair onderwijs Fiddelaers 1996	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Anders dan gewoon, beknopte inleiding tot de psychopathologie van het kind	Kamer RT	x
Auti-R schaal, ten behoeve van de onderkenning van vroegkinderlijk autisme	Kamer IB	x
Autisme, weet jij wat autisme is?	Kamer IB	x
Autisme in de klas, Hulpwaaier	Kamer IB	x
AVL gedragsvragenlijst ADHD	Kamer IB	x
Bang zijn voor andere kinderen	Kamer RT	x
Babbelspel: sociale vaardigheden maar ook taalgebruik	Kamer RT	x
Coole kikker boek	Kamer IB	x
Denken, voelen, doen	Kamer IB	x
Doos vol gevoelens (groep ½/3)	Kamer RT	x
Doodnormaal (rouwverwerking)	Kamer IB	x
Eigenwijsjes	Kamer RT/ vindingrijk	x
EHBG eerste hulp bij gedragsproblemen	Kamer IB	x
Er zit een leeuw in mij ADHD	Kamer IB	x
Faalangst aan de start	Kamer IB	x
Faalangst hoogbegaafden. (Je kunt het)	Kamer IB	x

Faalangst hoogbegaafden (Ik kan het)	Kamer IB	x
Faalangst, Ik en faalangst een boekje op leerlingniveau	Kamer IB	x
Focus op jezelf en de ander, programma sociaal-emotionele ontwikkeling deel 1 en 2	Kamer RT	x
Functieontwikkeling bronnenboek	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Gedrag bronnenboek	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Gedragsproblemen in scholen	Kamer IB	x
Gedragsorthotheek. Diverse onderwerpen met observatiepunten en handelingsplannen. Map 1/2	Kamer IB	x
Geef me de 5 praktisch houvast bij de opvoeding van kinderen met autisme	Kamer IB	x
Goed gedrag kun je leren	Kamer IB	x
Grip op de Groep	Kamer IB	x
Groei, thema's	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Je kunt meer dan je denkt. (faalangstreductietraining).	Kamer IB	x
Handleiding voor je zelf Begeleider boek deel 1 Werkboek deel 1 Begeleiderboek deel 2 Werkboek deel 2	Kamer RT	x
Helpende gedachten (positieve hulpkaartjes)	Kamer RT	x
Het EQ Babbelspel	Kamer RT	x
Hoe ik denk en voel Werkboek en praatboek	Kamer RT	x
Heb ik dat? Een boek voor kinderen over het Tourettesyndroom	Kamer IB	x
hechtingsstoornissen	Kamer IB	x
Hoe moet ik nou toch die klas/groep weer in? Protocol rouwverwerking	Kamer ICP	x
Ik ga weer graag naar school (pestgedrag)	Kamer IB	x
Ik kan het. Je kunt het! (faalangst overwinnen)	Kamer IB	x
Kids'skillis'	Kamer IB	x
Kikkerbecool: sociale vaardigheden maar ook taalgebruik	Kamer RT	x

Kikker in de dierentuin	Kamer RT	x
Kikker in de put uit de put	Kamer RT	x
Kindercoachkaarten	Kamer RT	x
Kinderkwaliteiten Spel	Kamer ICP	x
Kinderen in de syndroommix	Kamer IB	x
Kinderen met ernstige problemen	Kamer IB	x
Kindermishandeling horen-zien-spreken dl1 en 2	Kamer IB	x
Kinderen met speciale rechten, omgaan met ADHD op school	Kamer IB	x
kleurdoosherrie	Kamer ICP	x
Leerlingen met autisme in de klas	Kamer IB	x
Leerlingen met een specifieke hulpvraag	Kamer IB	x
Leesserie over diverse sociaal-emotionele onderwerpen op niveau van de leerling	Kamer ICP	x
Lekker in je vel spel	Kamer RT	2x
Meidenvenijn 2x	Kamer IB	x
MCDD meervoudige complexe ontwikkelingsstoornis	Kamer IB	x
monsterkoffertjes	Kamer RT	x
NLD gewoon anders	Kamer IB	x
Omgaan met negatieve gevoelens	Kamer RT	
Ongewild lastig	Kamer IB	x
Op-A Orthopedagogisch project	Kamer IB	x
Opgekikkerd	Kamer RT	x
Pedagogische adviezen voor speciale kinderen Van Lieshout 2002	Kamer IB	x
Pesten dat pikken we niet, lesmodule	Kamer ICP	x
Positieve psychologie bij autisme	Kamer IB	x
Professioneel omgaan met gedragsproblemen	Kamer IB	x
Relaties en seksualiteit	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Ret kwartet	Kamer RT	x
Samen aan de slag, samenwerking tussen onderwijs en jeugdzorg in de begeleiding van kinderen met ADHD of autisme 2001	Kamer IB	x
Schatjes Katjes Watjes, training sociale weerbaarheid, map en videoband	Kamer ICP	x
Scheiden Papa en mama gaan scheiden	Kamer ICP	

Scheiding Mijn ouders gaan scheiden. (een ik dan??)	Kamer IB	x
Sociaal onhandig De opvoeding van kinderen met PDDNOS en ADHD 2003	Kamer IB	x
Speelblokken, over spelen en de ontwikkeling van het kind	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Tel dan eerst tot tien (voorkomen van agressief gedrag)	Kamer IB	x
SOVA training Wat Denk je zelf.	Kamer Anna-Marie	x
Succesvol omgaan met gedragsproblemen	Kamer IB	x
SVL School Vragen Lijst	Kamer IB	x
Techniekkast bovenbouw	VindingRijk	x
Top tot teen (beweegspellen)	Kamer RT	x
Van pesten naar samenwerken	IB	x
Videoband over autisme de zus van Einstein	Kamer IB	x
Vrienden in overvloed. (stimuleren van sociaal gedrag)	Kamer IB	x
Volle hoofdenboek (autisme)	Kamer IB	x
Waar komt dat gedrag vandaan? 20 tips en interventies	Kamer IB	x
Weet je het blijft niet altijd zo (hulp bij teruggetrokken en agressief gedrag)	Kamer IB	x
Werkmap autisme	Kamer RT	x
Wiebelen	Kamer IB	x
Zit nu eens stil (ADHD)	Kamer IB	x
Zoek het zelf uit! 80 ontdekkaarten en 12 kompaskaarten	VindingRijk	x
Zoek het zelf uit! Leerlingboek set à 5 stuks 2x 39,00	VindingRijk	x
Zoek het zelf uit! Handleiding	VindingRijk	x
Zonnespel coöperatieve spellen: Zandkastelen, Antarctica, Prinses etc.	Kamer RT	x

7. Orthotheek oefenmateriaal

Titel / Naam	vindplaats	
Kralenketting 0-100	Kamer RT	x
Loco	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
MAB hele kist	Kamer RT	x
Professor ABC	Kamer RT	x
Rekenrekjes 3x	Kamer RT	x
Schubiblokken (taalverwerving 6t/m 12 jaar)	Kamer RT	x
Varia	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Voelletters	Kamer RT	x
Voelstroken	Kamer RT	x

Orthotheek Hoogbegaafden/Vindplaats

Titel / Naam	vindplaats	
Agricola	VindingRijk	x
Alcatraz	VindingRijk/Hbkast MB	2x
Anaconda	HbkastBB/kastMB	2x
Angry birds playground	Hb Kast MB	x
Antivirus	Hb kast BB	x
Begaafde kinderen op de basisschool, suggesties voor didactisch handelen Nelissen, Span 1999	Kamer IB	x
Back2back	Hb kast BB	x
Basisschoolquiz	VindingRijk	2x
Bendit	HbkastBB/kastMB	2x
Bill Betty Bricks	Hb Kast OB/MB	x
Block it	Hb Kast MB	x
Blokus	VindingRijk	x
Bol en matrix	Hb Kast OB	x
Bolleboos	Hb kast BB	x
Boven- en zij-aanzicht		
Breinkrakers	Hb kast MB-BB	x
Brick by Brick	Vindingrijk/ Hb kast MB	x
Camelot jr	Hb Kast OB	x
Camouflage	Vindingrijk/ Hb kast MB	x
Cat & Muis GoGetter	Hb kast MB/OB	2x
Chicken shuffle	VindingRijk/Hb kast MB	x
Chocolate Fix	VindingRijk	x
Cliko	VindingRijk	x
Colour code	Hb kast OB/MB	2x
Concentra	Hb Kast OB	x
Day en Night	Hb Kast OB	x
Denkwerk, leren omgaan met informatie	Hb MB / BB kast	x
De reis om de wereld in 80 dagen, in insteekmap	Kamer RT	x
De vliegende papa's: Filosoferen met kinderen 2x	Kamer IB / Vindingrijk	x

GoGetter Land en water	VindingRijk	x
Geheugenspel Laat je hersens werken!	VindingRijk	x
Handleiding voor hoogbegaafde kinderen in het basisonderwijs	Kamer IB	x
Hide and seek pirates	Hb Kast OB	x
Hive	VindingRijk	x
Hoogbegaafde kleuters	Hb kast OB	x
Hoogbegaafd, ordner met info	Kamer IB	x
Hoogbegaafden in de basisschool, instrumentenboek	Kamer IB	x
Hoogbegaafde kinderen	Kamer IB	x
IQ link	Hb kastMB	x
IQ puzzler	VindingRijk	x
IQ splash	Hb kast BB	x
Je eigen weg. (boekje over HB geschreven voor kinderen)	Kamer IB	x
Khet	VindingRijk	x
Kapla	Hb Kast OB	x
Kapla voorbeeldboek blauw Volume 2 voor gevorderden	Hb kast OB /vindingrijk	x
Kapla voorbeeldboek rood Volume 1 dieren & constructies	Hb kast OB /vindingrijk	x
Knappe koppen in de klas	Kamer IB	x
Letterleven, kopieermap	Kamer RT / Hb kast MB / Hb kast BB	x
Leeskrakers 1, kopieerboek	Hb Kast MB	x
Loco rekenspel	Hb Kast MB	x
Magic forest	Hb Kast MB	x
Metro ville	Hb Kast MB	x
Ontdekkaarten en kompaskaarten	VindingRijk	x
Pandemie	VindingRijk	x
Pinguins on ice	Hb Kast MB	x
Pixel	VindingRijk	x
Plustaak wereldoriëntatie groep 5 t/m 8,	Hb kast BB	x
Puerto Rico	VindingRijk	x
Prince & Dragon GoGetter	Hb Kast MB	x
Ruvion, materialen driedimensionaal en tweedimensionaal,	Kamer RT	x
Qwirkle	VindingRijk	x
Rubik kubus	Hb Kast OB	x
Rush hour	Hb kast MB	x
Rush hour jr	Hb Kast OB	x
Safari Rush hour	VindingRijk	x
Schaakborden	Hb Kast M/ VindingRijk	5x
Set!	VindingRijk	x
Solitaire Chess	Hb Kast MB	x
Somplex (rekenen)	Hb kast BB	x

Slim – nascholing: Hoogbegaafdheid en syndroom van Asperger	Kamer IB	x
Superdenkwerk, leren omgaan met informatie	Hb kast MB-BB	x
Superkampioen	Hb kast BB	x
Slim – nascholing: Hoogbegaafdheid en syndroom van Asperger	Kamer RT	x
Tangoes	Hb Kast MB	x
Temple trap	Hb kast BB	x
Topklassers groep 5-6 Cultuur(5x)/wetenschap(5x)		x
Tip over	Hb kast MB	x
Topklassers groep 7-8 sterrenkunde/cultuur/wiskunde/wetenschap(4x)	Hb kast BB	x
Tridio spel coöperatief	VindingRijk	x
Tridio	Hb Kast MB	x
Troy	Hb kast BB	x
Tongbrekers	Vindingrijk	x
Trucky 3	Hb Kast OB	x
Turnstile	Hb Kast MB	x
Uitdaggers voor kids, uitdagende puzzels	Hb kast BB	x
Vickings	Hb Kast MB	x
Vooruit	Hb kast BB	x
Waterworld	Hb Kast MB	x

9. Orthotheek testmateriaal

Titel / Naam	vindplaats	
Aanvankelijk spellen en diagnostiek van technisch Lezen Struiksmā e.a.	Kamer IB	x
AVO oud en nieuw	Kamer IB	x
AVI oud	Kamer RT	x
Cito begrijpend lezen	Kamer IB	x
Cito begrippentoets	Kamer IB	x
Cito Eindtoets 2006 + bronnenboek	Kamer IB	x
Cito Entreetoets	Kamer IB	x
Cito leerlingvolgsysteem	Kamer IB	x
Cito leerlingvolgsysteem en speciale kinderen	Kamer IB	x
Cito leeswoordenschat	Kamer IB	x
Cito ordenen	Kamer IB	x
Cito rekenen –wiskunde hulpboeken	Kamer IB	x
Cito rekenen-wiskunde	Kamer IB	x
Cito rekenen-wiskunde	Kamer IB	x
Cito Ruimte en tijd	Kamer RT	x
Cito SVS Spelling 1-2-3 + hulpboeken	Kamer IB	x
Cito taal voor kleuters	Kamer IB	x
Cito Woordenschattoets	Kamer IB	x
Deelman (geheugen)	Kamer RT	??
DMT	Kamer IB	x
Goor (van) rekenonderzoek	Kamer RT	x
Interactiewijzer	Kamer IB	x
PMTK	Kamer IB	x

Tak onderbouw/bovenbouw	Kamer IB	x
Tempotest rekenen	Kamer IB	x

10. Orthotheek motoriek

Titel / Naam	vindplaats	
Knip Knap leren knippen	Kamer RT	x
Praxis, voortgezet schrijven Praxis, schrijven voorbereiden	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
Schrijfspoor, theorie, diagnostiek, behandeling van schrijfstoornissen	Vergaderruimte 2 ^e verdieping	x
speelkriebels	Kamer RT	x
Videoband DCD Motorisch onhandig	Kamer IB	x

12. Orthotheek concentratie en werkhouding

Titel / Naam	vindplaats	
Aanpakkaarten	Kamer IB en op server	x
Beertjes Meichenbaum	Kamer RT	x
Concentreren kun je leren	Vergaderruimte 2 ^e verdieping Kamer RT	x
De zelfstandig leergids	Kamer RT	x
Een persoonlijke denk- en leerstijl, handleiding voor leerkrachten, begeleiders en ouders Timmerman 2006	Kamer IB	x
H.A.P. Afspraken Huiswerk Planner	Kamer IB	x
kinderen met aandachts en werkhoudingproblemen	RT	x
Kinderen met geheugen en inprentingproblemen	RT	x
Oefenboek kinderen met aandachts – en werkhoudingproblemen	RT	x
Zelfstandig werken	Kamer IB	x
Zo is leren leuk (huiswerkbegeleiding)	Kamer RT	x

Spellen:

De betoverende doolhof	Kamer RT	x
Fazantenbal	Kamer RT	x
Kiekeboe	Kamer RT	x
De kolonisten van Catan dobbelspel	Kamer RT	x
Ice Hop	Kamer RT	x
Lotto	Kamer RT	x

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

Aanwezige materialen (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen³ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair)

Koptelefoons, sisselkussens, afgeschermd werkplekjes, tangles, kleurenklokjes, time timers aanvullen, aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair (2 leerlingen)

³ MRT=motorische remedial teaching